

HUNDE REDDER VILDE DYR I AFRIKA

■ TEKST: ANNA STERNFELDT

Den kenyanske træner Boaz arbejder med hunden Reza i træningsgården. Som forberedelse til arbejdet ude i parkens terræn trænes Reza i at gå på et underlag, som kræver stor koncentration. (Foto: Finn Norgren)

Vagter med hund er på vej ud for at undersøge parkområdet. Gåturen frem til det sted, hvor krybskytter eventuelt er brudt ind, kan være temmelig lang, og under disse vandringer føres hundene i snor. (Foto: Jes Gruner)

Truslen fra krybskytter er et stort problem for Afrikas vilde dyr. Men i Akagera National Park i Rwanda har man fundet en ny metode, som har givet positive resultater – man har taget hunde til hjælp

Non-profit organisationen African Parks baseret i Sydafrika er ansvarlig for flere store nationalparker i Afrika med blandt andet støtte fra Verdensnaturfonden. Da African Parks for godt 10 år siden overtog ledelsen af parkerne, var problemerne store, og mange dyrearter var ved at forsvinde. Grundet et langsigtet arbejde, som ud fra et helhedsperspektiv inkluderer lokalbefolkningen, er det gået fremad med nationalparkerne, og flere arter er begyndt at stige i antal. Men selv om situationen er forbedret, er der stadig problemer i form af omfattende krybskytteri, som truer dyrelivet. Nationalparkerne er store, og det er relativt nemt for krybskytter at bryde ind og sætte fælder. Det seneste år har man imidlertid betjent sig af en løsning, der har givet positive resultater: Man har sat hunde ind mod krybskytterne. I dag anvender krybskytterne i parkerne kun sjældent skydevåben, men betjener sig i højere grad af f.eks. snarer og net.

Fik doneret otte politihunde fra Holland

Amerikaneren Howard Buffet, der har stor passion for natur og dyreliv, har doneret otte hunde til Akagera National Parks kamp mod krybskytteri.

De otte donerede hunde, syv malinois og en hollandsk hyrdehund, er træned politihunde fra Holland. De er baseret i Akagera, men kan om nødvendigt også udføre arbejde i Rwandas tre andre nationalparker, Nyungwe, Vulkaner og Gishwati.

På spørgsmålet om, hvorfor parken ikke kan bruge politihunde fra Rwanda, svarer Eugene Mutangana, vicedirektør i Akagera National Park, at de lokale politihunde er trænet på en anden måde. – Politihundene, vi har fået fra Holland, er træned til at spore, altså til at søge efter personer, narkotika og våben. Det er politihunde i Rwanda ikke. Faktisk har tre rwandiske politibetjente været her for at deltage i træningen med hundene og vores vagter. Betjentene lærte om sporingsarbejde med hunde – og omvendt lærte vores vagter noget om politiarbejde.

For at blive klædt på til arbejdet med hundene, har Akagera National Park allieret sig med to hundetrænere, Sean fra Sydafrika og Boaz fra Kenya, der har trænet hundene og uddannet 14 vag-

Som led i træningen til at arbejde i vanskeligt terræn indgår elementer som gamle bildæk. Det er desuden en samarbejdsøvelse.

(Foto: Finn Norgren)

1. Leoparden er en af dyrearterne i Akagera Nationalpark – og er desuden Rwandas nationaldyr. (Foto: James Hogg)

2. Borgerkrigen reducerede antallet af zebraer i Rwanda, men arten er ikke truet. (Foto: Sarah Hall)

3. Løven blev udryddet i Rwanda under borgerkrigen, men takket være importerede individer er den genindført i Akagera National Park. (Foto: Jes Gruner)

AKAGERA NATIONAL PARK

- grundlagt i 1934
- beliggende i det nordøstlige Rwanda på grænsen til Tanzania
- Areal: 1122 km²
- opkaldt efter Akagerafloden

Grundet folkekriget i 1994 blev parken forsømt gennem længere tid, og da man efter krigen begyndte at renovere parken, så krybskytter mulighed for en god indkomst. Efter African Parks har overtaget driften af parken, er situationen mærkbart forbedret, og med tilføjelsen af hundepatruljer bliver det stadig vanskeligere for krybskytter at fange dyr.

 Se mere på www.african-parks.org

ter til arbejdet. Under omskoling måtte hundene vænne sig til at færdes blandt vilde dyr og samtidig koncentrere sig om sporing.

Forstyrres ikke længere af elefanter

– Først blev hundene tydeligvis bekymrede, uvante som de var med hele miljøet i parken, fortæller Eugene Mutangana. – Som begyndelse måtte hundeførere arbejde med at få hundenes tillid, og det er en grundlæggende forudsætning for arbejdet, at hundene er i stand til at opleve hundeførerne som deres ledere. Træningen blev udført i et område, som støder op til kennelerne, hvor hundene lever og opholder sig, når de ikke er på job.

– Da forhold og tillid mellem hunde og førere var etableret, var det tid til ”feltarbejde”, og nu foregik træningen i et nyt miljø med vilde dyr og mange anderledes dufte.

– Men fordi hundene havde tillid til førerne, lærte de hurtigt at slappe af i parken, forklarer Eugene Mutangana. – I dag er det ikke noget problem for dem at færdes blandt de vilde dyr. Nu kan en ►

•••
FØRST BLEV HUNDENE TYDELIGVIS BEKYMREDE, UVANTE SOM DE VAR MED HELE MILJØET I PARKEN.

elefant gå forbi, uden at hundene slipper fokus så meget som et sekund. De er fuldt koncentreret om deres opgave med at spore.

Stor risiko for krybskytterne

Når vagterne, som patruljerer, ser, at nogen er brudt igennem parkens hegn, alarmeres hundeførerne, som straks går ind og gennem søger området.

– For at opretholde loven og mindske risikoen for de vilde dyr er vi nødt til at kombinere flere forskellige metoder. At arbejde

med hundene er mere sofistikeret end det traditionelle arbejde, mennesker kan udføre. Hundene kan spore krybskytter, selv om de har brudt ind i parken flere timer tidligere, og de kan spore krybskytter, der gemmer sig. Og har krybskytterne haft held til at snige sig ud af parken igen, så kan hundene finde de net og stålsnarer, som krybskytterne har stillet op. Så selv om vi ikke altid formår at fange krybskytterne, så redder vi i hvert fald dyrene, siger Eugene.

Hvad man kan håbe på er, at krybskytterne bliver trætte, når deres ulovlige aktiviteter mislykkes gang på gang. Når de igen og igen mister deres jagtredskaber og på grund af hundene løber en meget større risiko for at blive afsløret. Heldigvis er antallet af krybskytter kraftigt dalende på grund af indsatsen imod dem, men der er blevet arresteret et par stykker i år. Hvor mange, der "bare" er skræmt væk af hundene, vides af gode grunde ikke.

– At vi bruger hunde har skabt frygt og usikkerhed, og det er et godt skridt i kampen for at forhindre krybskytteri, fastslår Eugene Mutangana.

En dag på "kontoret"

Hundenes arbejdsdage former sig forskelligt. Nogle af hundene tages med på patrulje i parken, og en eller to af dem følger parkchefen – enten til hans kontor eller ud i parken. De øvrige bliver

i hundegårdene, så de kan rykke ud efter behov. I løbet af dagen motioneres de i en større indhegning og tages desuden med på tur omkring Akageras hovedkontor. Inden aften undersøger personalet øjne og ører på alle hunde samt tjekker, om de har flåter på sig.

Måtte vænne sig til tsetsefluen

For nationalparkens personale har det nye arbejde med hundene været spændende og meget positivt. Tidligere har personalets arbejde mest handlet om at beskytte dyr, ikke om konkret samarbejde med dyr, så at arbejde med hundene har givet et helt nyt perspektiv. Samarbejdet betyder, at personalet kan udføre deres opgaver bedre, hvilket giver dem øget stolthed med deres arbejde.

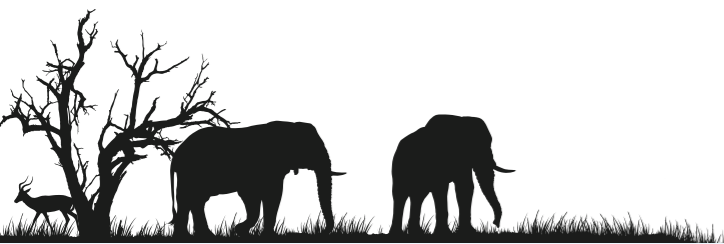
– Samarbejdet med hundene handler ikke kun om at arbejde med dem ude i parken, men også om at tage sig af hundene – at sørge for, at deres fysiske og mentale behov tilfredsstilles. Der har været nogle helbredsmæssige aspekter at tage vare om, idet hundene til at begynde med havde problemer med tsetsefluen. Over tid har de dog vænnet sig til den, og vi har heldigvis ikke mistet nogen hunde. Generelt set har der ikke været megen sygdom blandt hundene, siger Eugene Mutangana.

ARBEJDET MED HUNDENE ER POSITIVT OG SPÆNDENDE FOR PARKPERSONALET.

Hunde før næsehorn

African Parks arbejder for at beskytte og bevare vilde dyr, men i arbejdet indgår også at få nationalparkerne økonomisk rentable. Men det kan være en udfordring at tiltrække besøgende til et land som Rwanda, der stadig associeres med et grusomt folkedrab for ikke længe siden. Desuden er der stærk konkurrence fra kendte nationalparker såsom Serengeti i Tanzania. Akagera National Park er en ægte vildmarksoase, som endnu ikke er opdaget, men den kan forventes at tiltrække flere besøgende, når de opdager, at Rwanda forbliver stabilt. – Vi står foran opgaven at genindføre det sorte næsehorn, eller spidsnæsehornet som det også kaldes. Det levede her frem til begyndelsen af 0'erne, hvor det blev udryddet i området. Dette næsehorn er kritisk truet som art, og det føles vigtigt og ærefuldt for os at arbejde med at sikre det. Derfor har det også været vigtigt for os at få hundeteamet etableret rigtig godt, inden næsehornet indføres. Med introduktionen af det sorte næsehorn bliver Akagera National Park en af de nationalparker, som kan byde på "The Big Five": leopard, løve, elefant, bøffel og næsehorn. ▶

NÅR PATRULJERNE OPDAGER INDBRUD I PARKEN, ALARMERES HUNDEFØRERNE STRAKS.

Gruppen af vagter i Akagera National Park har succes med at inddrage hunde i kampen mod krybskytter. (Foto: Jes Gruner)

1/2 ann

KORT OM RACERNE

MALINOIS

- Stammer fra Belgien og fungerede oprindeligt som hyrdehund.
- Anvendes i dag i stor udstrækning i brugshundesporten og som vagthund. Især i Belgien er den også udbredt som tjenestehund.
- Racen er kendt over det meste af verden.
- Temperament: årvågen, aktiv og kvik med en overstrømmende vitalitet – altid klar til aktion. Frygtløs uden aggressivitet. Er uden mindste tøven en hårdnakket og temperamentsfuld beskytter for sin herre. Rummer alle de egenskaber, der kræves for at være hyrde-, vagt-, forsvars- og tjenestehund.

HOLLANDSK HYRDEHUND

- Blev oprindeligt brugt af hollandske fårebønder.
- Omkring år 1900 var de hollandske fåreflokke stort set forsvundet, og man begyndte i stedet at bruge den hollandske hyrdehund som politi-, eftersøgnings- og sporhund samt som førerhund.
- Racen er kun sparsomt udbredt uden for Holland.
- Temperament: meget loyal og pålidelig, altid vågen, vagtsom, aktiv, uafhængig, ihærdig og intelligent. Arbejder villigt med sin ejer og påtager sig selvstændigt enhver opgave, der bliver den tildelt.

Vagten Sylvain arbejder med hunden Bruno i træningsgården. Bruno trænes i at balancere på forskellige ting af varierende form og højde. Øvelsens formål er at ruste ham til at balancere på parkens klipper og træer uden at træde ned på jorden. (Foto: Jes Gruner)

Hunden – en vigtig allieret

At drive en nationalpark som forretningsvirksomhed drejer sig også om at skabe økonomisk udvikling i lokalsamfundet. Det kan i de indledende faser være svært for fattige mennesker at indse de økonomiske fordele ved at lade vilde dyr leve, da fordelene først viser sig ude i fremtiden, mens indtægter fra krybskytteri genereres fra den ene dag til den anden.

– Derfor skal vi styrke arbejdet med at opretholde loven indtil lokalbefolkningen med tiden opdager fordelene ved at lade de vilde dyr være i fred, siger Eugene Mutangana.

At Howard Buffett kom med idéen om at indføre hundepatruljer, var et lykketræk, som løftede kampen mod krybskytteri op på et nyt niveau. Og med introduktionen af det sorte næsehorn er det endnu vigtigere at holde krybskytterne væk. African Parks langsigtede indsats for at kombinere naturbeskyttelse, økonomisk udvikling og fattigdomsbekæmpelse har fået en vigtig allieret i den domesticerede hund. ■

**INDFØRELSEN AF HUNDEPATRULJER
HAR LØFTET KAMPEN MOD
KRYBSKYTTER OP PÅ ET NYT NIVEAU.**

